

Rola samorządu terytorialnego w realizacji polityki rozwoju opartej na klastrach*

Alina Piątyśzek-Pych**

Streszczenie: Celem artykułu jest przedstawienie roli administracji publicznej szczebla lokalnego i regionalnego w realizacji polityki rozwoju opartej na klastrach. W pierwszej części artykułu wyjaśniono istotę polityki klastrowej oraz zaprezentowano cele i rodzaje tej polityki. Następnie wskazano na wybrane działania, formy, narzędzia i instrumenty wykorzystywane przez władze publiczne na rzecz wspierania struktur klastrowych na poziomie lokalnym i regionalnym. W zakończeniu, nawiązując do prowadzonych rozważań, przedstawiono wnioski i rekomendacje w zakresie najlepszych sposobów wspierania struktur klastrowych przez władze samorządowe.

Słowa kluczowe: klastry, polityka rozwoju oparta na klastrach

Wprowadzenie

Doświadczenia najbardziej rozwiniętych regionów świata wskazują, że do podniesienia ich konkurencyjności przyczyniło się występowanie struktur klastrowych¹. Zarówno w rozważaniach teoretycznych, jak i w opracowaniach praktycznych podkreśla się ogromną rolę grom w rozwoju przedsiębiorstw oraz regionów i krajów, w których funkcjonują. W konsekwencji w Europie i na świecie rozpoczęto realizację polityk, których celem jest wspieranie istniejących klastrów oraz tworzenie korzystnych warunków dla powstania nowych struktur klastrowych. W literaturze przedmiotu podkreśla się coraz częściej ważną rolę administracji publicznej szczebla lokalnego i regionalnego w procesach powstania i rozwoju grom w układzie lokalnym i regionalnym. Rola administracji w odniesieniu do klastrów wiąże się ściśle z wprowadzaniem nowego typu polityki rozwoju regionalnego opartej na klastrach – Cluster-Based Policy (CBP).

---

* Autorka jest stypendystką w ramach Poddziałania 8.2.2 „Regionalne Strategie Innowacji”, Działania 8.2 „Transfer wiedzy”, Priorytetu VIII „Regionalne Kadry Gospodarki” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Unii Europejskiej i z budżetu państwa. Artykuł współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

** mgr Alina Piątyśzek-Pych – Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Ekonomii i Zarządzania, ul. Podgórna 50, 65-246 Zielona Góra, e-mail: a.piatyszek@wez.uz.zgora.pl

¹ Zgodnie z koncepcją Michaela Portera klastry to „geograficzne skupiska wzajemnie powiązanych firm, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji (np. uniwersytetów, jednostek normalizacyjnych i stowarzyszeń branżowych) w poszczególnych dziedzinach, konkurujących między sobą, ale także współpracujących” (Porter 2000: 16).

Celem artykułu jest przedstawienie roli administracji publicznej szczebla lokalnego i regionalnego w realizacji polityki rozwoju opartej na klastrach. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymagało przeprowadzenia analizy zarówno polskiej, jak i zagranicznej literatury poświęconej problematyce polityki klastrowej oraz opracowań praktycznych będących efektem prowadzonych badań i analiz w tym zakresie.

Ze względu na ograniczenia objętościowe artykułu skupiono uwagę na analizie wybranych działań realizowanych przez samorząd na rzecz realizacji CBP, najistotniejszych z punktu widzenia rozwoju grom. W pierwszej części artykułu wyjaśniono istotę polityki klastrowej oraz zaprezentowano cele i rodzaje tej polityki. Następnie wskazano na wybrane działania, formy, narzędzia i instrumenty wykorzystywane przez władze publiczne na rzecz wspierania struktur klastrowych na poziomie lokalnym i regionalnym. W zakończeniu, nawiązując do prowadzonych rozważań, przedstawiono wnioski i rekomendacje w zakresie najlepszych sposobów wspierania struktur klastrowych przez władze samorządowe.

1. Pojęcie i cele polityki klastrowej

W literaturze przedmiotu nie ma jednej, powszechnie przyjętej definicji polityki rozwoju opartej na klastrach. Zgodnie z definicją zaproponowaną przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową CBP to „zespół działań i instrumentów wykorzystywanych przez władze różnych szczebli dla podnoszenia poziomu konkurencyjności gospodarki poprzez stymulowanie rozwoju istniejących bądź tworzenia nowych systemów klastrowych, przede wszystkim na szczeblu regionalnym” (Brodzicki i in. 2004: 16).

Zasadniczym celem CBP jest podnoszenie konkurencyjności systemu gospodarczego w skali lokalnej, regionalnej, narodowej i ponadnarodowej, głównie poprzez wzrost poziomu produktywności i innowacyjności podmiotów wchodzących w skład grom (Klemens 2012: 26; Brodzicki, Szulka 2002: 5).

Najistotniejsza różnica pomiędzy polityką opartą na klastrach a klasycznym modelem rozwoju regionalnego polega na odstąpieniu przez organy władzy regionalnej od tradycyjnego, bezpośredniego kierowania gospodarką regionalną na rzecz działań pośrednich i stymulujących. Klastry stanowią jedynie narzędzie wspierania i aktywizacji oraz ułatwiają pobudzanie naturalnej przedsiębiorczości w regionie (Kaźmierski 2011: 248).

Wywieranie wpływu na rozwój klastrów poprzez politykę klastrową wymaga tworzenia i wykorzystywania odpowiednich bodźców i antybodźców w stosunku do tworzących go przedsiębiorstw, organizacji i instytucji. Kierunek oraz intensywność wykorzystywanych bodźców powinny się zmieniać w czasie ze względu na specyfikę i fazę rozwoju grom. Ewolucja klastra jest uzależniona od kontekstu regionalnego, w związku z tym efektywna polityka klastrowa musi mieć charakter regionalny lub być w istotnym stopniu zregionalizowana (Brodzicki 2012: 31–32).

2. Rodzaje polityki klastrowej

W zależności od stawianych celów polityka klastrowa może przybierać różne formy. W raporcie Komisji Europejskiej z 2003 r. wymienia się modele CBP skoncentrowane na

wzmacnianiu relacji zachodzących pomiędzy podmiotami klastra i wskazuje się na trzy rodzaje polityki klastrowej:

1. Nastawioną na wzmocnienie relacji w ramach tzw. potrójnej helisy, tj. więzi pomiędzy przedsiębiorstwami, instytucjami sfery B+R oraz władzami publicznymi.
2. Skierowaną na wzmocnianie współpracy badawczo-rozwojowej zarówno pomiędzy przedsiębiorstwami, jak i firmami a instytucjami B+R.
3. Koncentrującą się na stymulowaniu i rozwijaniu wszelkiego typu współpracy między przedsiębiorstwami w ramach klastra i jego otoczenia (European Commission 2003: 4).

Patrics Boekholt i Ben Thuriaux wyróżnili natomiast następujące rodzaje CBP:

1. Nastawioną na kreowanie przewagi konkurencyjnej w zakresie kluczowych sektorów gospodarki lub strategicznych łańcuchów wartości dodanej.
2. Nastawioną na podnoszenie konkurencyjności sektora MSP.
3. Politykę rozwoju regionalnego, której zasadniczym celem jest stymulowanie poszczególnych regionów oraz zwiększanie ich konkurencyjności i atrakcyjności.
4. Koncentrującą uwagę na intensyfikacji współpracy przemysłu ze sferą B+R w celu generowania innowacji i ich efektywnej dyfuzji w systemie gospodarczym (Boekholt, Thuriaux 1999: 386–388).

Międzynarodowa organizacja IKED przedstawiła pięć modeli polityki klastrowej:

1. Model polityki brokerskiej – działania władz publicznych są skoncentrowane przede wszystkim na budowaniu ram dialogu i współpracy między firmami oraz między przedsiębiorstwami i instytucjami sektora publicznego, a także organizacjami pozarządowymi.
2. Model popytowy – realizatorzy polityki klastrowej wspierają przedsiębiorstwa w identyfikacji popytu na wytwarzane przez nich produkty poprzez opracowywanie dostępnych informacji i danych o rynku i technologii, a poprzez zamówienia publiczne zachęcają do podejmowania nowych form współpracy i przyczyniają się do tworzenia innowacyjnych produktów i usług.
3. Model uczenia się – mający na celu zwiększenie umiejętności i kompetencji najbardziej istotnych z punktu widzenia efektywności klasteringu, przede wszystkim w sektorze MSP.
4. Model promocji powiązań międzynarodowych – inicjatywy klastrowe podejmowane przez władze publiczne są sposobem na przyciąganie BIZ. Władze podejmują również działania mające na celu promocję eksportu, rozwój sieci, wspieranie prac związanych z organizowaniem międzynarodowych wystaw czy targów oraz sponsorowaniem z funduszy publicznych wspólnych marek i kampanii reklamowych.
5. Model zarysowujący ramy polityki – w zapewnieniu odpowiednich warunków ramowych istotną rolę odrywają następujące kryteria: stabilizacja makroekonomiczna, sprawnie funkcjonujące rynki dóbr i usług, rynek pracy i rynek finansowy, system edukacji, sprawna infrastruktura fizyczna, instytucjonalna i prawna oraz odpowiedni poziom kapitału społecznego (Andersson i in. 2004: 53–61; Piłarska 2010: 103–107).

Istnieje wiele przykładów dobrych praktyk w zakresie formułowania i wdrażania CBP.

Nie wypracowano jednak jednego uniwersalnego modelu, który mógłby być wykorzystywany we wszystkich krajach i regionach. Jest to wynikiem konieczności uwzględniania specyficznych gospodarczych i administracyjnych uwarunkowań danego obszaru.

3. Działania i narzędzia wykorzystywane dla wspierania grom na poziomie lokalnym i regionalnym

Klasy mają najczęściej zasięg regionalny, a czasami nawet lokalny, rzadziej natomiast krajowy czy międzynarodowy. Stąd istotną rolę w realizacji CBP odgrywają działania podejmowane przez władze publiczne na poziomie lokalnym i regionalnym. Priorytetowa rola przypisywana administracji samorządowej wynika z możliwości i umiejętności wyboru odpowiednich, przystosowanych do specyfiki lokalnego i regionalnego środowiska gospodarczego instrumentów i narzędzi, których wykorzystanie może doprowadzić do powstania a następnie rozwoju grom.

Władze samorządowe mogą wspierać klasy, wykorzystując metody bezpośrednie (*hands-on methods*) w postaci bezpośredniej ingerencji (np. wpływanie na zarządzanie klastrem oraz finansowe wspieranie grom) lub metody pośredniego oddziaływania (*hands-off methods*) w postaci działań promocyjnych, związanych z monitoringiem czy raportowaniem (European Commission 2003: 3).

Samorządy wykorzystują do wspierania klastrom następujące instrumenty:

1. Instrumenty finansowe, np. pośredniczenie lub inna pomoc w zaciąganiu przez przedsiębiorstwa preferencyjnych pożyczek i kredytów; udzielanie, pośredniczenie lub pomoc firmom w uzyskaniu poręczeń; współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem lokalnych przedsiębiorstw oraz dotowanie organizacji wspierających przedsiębiorczość.
2. Prawno-podatkowe, do których zaliczyć można m.in. pomoc polegającą na informowaniu i pośredniczeniu przy spełnianiu wymogów i formalności niezbędnych do uzyskania ulgi w podatkach lokalnych, pomoc w ubieganiu się o uzyskanie ulgi w podatkach leżących w gestii innych organów czy pomoc prawno-podatkowa.
3. Promocyjno-organizacyjne polegające m.in. na udzielaniu bądź pomocy w uzyskaniu wsparcia umożliwiającego lub ułatwiającego pozyskanie i wdrożenie innowacji, organizowaniu lub ułatwianiu firmom udziału w imprezach służących ich promocji.
4. Informacyjno-szkoleniowe, które mogą polegać m.in. na organizowaniu szkoleń, kursów lub innych form pomocy mających na celu zdobywanie wiedzy i kształtowanie ducha przedsiębiorczości wśród już działających i potencjalnych przedsiębiorców, udzielanie informacji odnośnie do rynków zbytu, potencjalnych kooperantów oraz pomoc w uzyskaniu informacji z innych źródeł (Jastrzębska, Walenia 2008: 110).

Jedną z istotnych przesłanek dla realizacji CBP jest występowanie barier powstania i rozwoju grom. W opracowaniu *Innovation Networks* wskazano na formy oraz narzędzia interwencji władz samorządowych, które mogą być pomocne w rozwoju sieci przedsiębiorstw i klastrom z punktu widzenia barier rozwoju współpracy aktorów klastra. Zaprezentowane w opracowaniu działania władz publicznych (tabela 1) odnoszą się do wstępnej interwencji sektora publicznego w rozwój klastrom i dotyczą jednego z pierwszych etapów funkcjonowania grom.

Tabela 1

Formy i narzędzia interwencji władz publicznych na rzecz wspierania gron

Bariery rozwoju współpracy	Formy interwencji	Wybrane narzędzia i instrumenty interwencji
Niedostateczna świadomość korzyści wynikających ze współpracy w ramach grona	Identyfikacja powstających klastrów Promowanie koncepcji klastra	Przeprowadzenie analizy sektorowej w regionach Inwentaryzacja potencjalnych klastrów Identyfikowanie i komunikowanie korzyści wynikających z funkcjonowania klastra
Mała gotowość do nawiązywania współpracy	Promowanie dialogu	Promowanie dialogu i wymiany informacji Wspieranie tworzenia klastrów regionalnych poprzez wspieranie wspólnych działań Promowanie sojuszy i współpracy
Słabe wewnętrznie struktury klastrowe	Promowanie współpracy Promowanie inwestycji Poprawa wsparcia instytucjonalnego	Rozwijanie kompetencji menedżerów klastra Promowanie kultury komunikacji Przyciąganie do klastra odpowiednich partnerów do współpracy i realizacji inwestycji Promowanie powstania nowych firm profilem nawiązujących do potrzeb klastra
Niski poziom innowacyjności	Tworzenie korzystanych warunków ramowych Poprawa oferty sektora B+R Adaptacja i modernizacja programów szkoleń do potrzeb rynku pracy	Reforma przepisów prawnych i regulacji administracyjnych Reforma systemu podatkowego Restrukturyzacja systemu edukacyjnego i badawczo-rozwojowego
Obstrukcyjne regulacje prawne	Inicjowanie procesów nowelizacji przepisów prawnych	Identyfikacja barier prawnych Analizowanie możliwości dokonania zmian i ich weryfikacja z innymi uwarunkowaniami prawnymi Komunikowanie wyników analiz organom stanowiącym prawo Reforma przepisów prawnych i regulacji administracyjnych oraz systemu podatkowego
Ograniczony dostęp do informacji	Poprawa systemów gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji Szkolenia w zakresie zarządzania wiedzą	Wymiana informacji Budowa systemów informacji Tworzenie i rozwijanie specyficznych dla klastra technologii i ośrodków badawczych Wspieranie współpracy w zakresie B+R oraz transferu technologii

Źródło: Innovation Networks (2004: 14).

Zdaniem Stuarta A. Rosenfelda, powstanie, a następnie rozwój struktur klastrowych w regionie wymaga podejmowania przez władze regionalne następujących działań: identyfikacja gron; tworzenie otoczenia instytucjonalno-organizacyjnego; przygotowanie profesjo-

nalnej i interdyscyplinarnej oferty usług wspierających działalność grom; poprawa jakości kształcenia i działalności szkoleniowej oraz wspieranie procesu pozyskiwania wyspecjalizowanych kadr; stymulowanie i przyciąganie inwestycji; pobudzanie innowacyjności i przedsiębiorczości w regionie; promocja regionu (Rosenfeld 2002: 15).

Tabela 2

Działania podejmowane na rzecz wspierania struktur klastrowych

Obszary wsparcia	Realizowane działania
1	2
Monitorowanie struktury gospodarczej regionu	<p>Identyfikowanie obszarów działalności gospodarczej o wysokim stopniu koncentracji</p> <p>Mapowanie i modelowanie relacji systemowych sektora z innymi obszarami działalności gospodarczej</p> <p>Prowadzenie analizy porównawczej w następujących obszarach: bazy technologicznej i potencjału badawczo-rozwojowego; dostępności wykwalifikowanej siły roboczej; dostępności i jakości struktur szkoleniowych oraz systemu kształcenia; dostępności i poziomu technologicznego dostawców, kapitału, wyspecjalizowanych usług oraz dostawców maszyn, urządzeń i oprogramowania; klimatu przedsiębiorczości oraz poziomu kapitału społecznego w regionie; zakresu i jakości powiązań kooperacyjnych; występowanie sieci powiązań i aliansów; poziomu działalności innowacyjnej i imitacyjnej; obecności i jakości liderów innowacyjnych i rynkowych; jakości relacji zewnętrznych i stopień otwartości grona oraz regionu</p>
Tworzenie otoczenia instytucjonalno-organizacyjnego	<p>Edukowanie i angażowanie w proces rozwoju grom instytucji wspierających biznes</p> <p>Identyfikowanie wspólnych potrzeb i celów instytucji otoczenia biznesu (IOB) oraz przedsiębiorców</p> <p>Stale prowadzenie monitoringu IOB obecnych w regionie w kontekście potrzeb klastra</p> <p>Formalizowanie kanałów komunikacji</p> <p>Wspomaganie i stymulowanie współpracy pomiędzy firmami</p>
Przygotowanie profesjonalnej oferty usług	<p>Organizowanie usług mających na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – gromadzenie, organizowanie i upowszechnianie informacji o gromach – budowanie interdyscyplinarnych zespołów roboczych i komórek organizacyjnych, których celem jest pomoc w rozwiązywaniu problemów uczestników grona – tworzenie punktów kompleksowej obsługi, które zaspokajają potrzeby i oczekiwania firm funkcjonujących w klastrze – pomoc w nawiązywaniu relacji z otoczeniem – tworzenie tzw. <i>clusterbranches</i> w oddziałach administracji lokalnej i regionalnej
Poprawa jakości kształcenia oraz wspomaganie procesu pozyskiwania wyspecjalizowanych kadr	<p>Wspieranie grom w zakresie opracowywania programów szkoleniowych oraz dofinansowania specjalistycznych szkoleń</p> <p>Tworzenie klastrowych centrów umiejętności i doskonałości</p> <p>Stymulowanie partnerstwa i pogłębianie wzajemnych relacji pomiędzy instytucjami edukacyjnymi a klastrem</p> <p>Wspomaganie tworzenia międzyregionalnych aliansów klastrowych w celu zwiększenia bazy kompetencyjnej i poprawy konkurencyjności regionów kooperujących</p>
Stymulowanie i przyciąganie inwestycji	<p>Propagowanie wielostronnych projektów inwestycyjnych</p> <p>Współfinansowanie inwestycji B+R klastra</p> <p>Promowanie inwestycji wspomagających grona</p>

1	2
Stymulowanie innowacyjności i przedsiębiorczości w regionie	Dofinansowanie innowacyjnych inwestycji Stymulowanie innowacyjności i przedsiębiorczości w regionie Wspomaganie procesów powstawania nowych firm Wspieranie sieci przedsiębiorstw oraz sieci innowacji Wspomaganie powstania i rozwoju centrów technologicznych działających na potrzeby klastra Inwestowanie w infrastrukturę badawczo-rozwojową w obszarze działania klastra
Działania promujące i wyróżniające region	Marketing i promowanie marki regionu poprzez promocję grona Promowanie i wspieranie klastrów eksportowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rosenfeld (2002: 15–31).

Istotną rolę w rozwoju klastrów odgrywa rozwijanie przez władze samorządowe tzw. infrastruktury twardej. Samorządy mogą podejmować w tym zakresie następujące działania i inicjatywy: 1) budowę i rozbudowę parków przemysłowych i naukowo-technologicznych, ośrodków innowacji, inkubatorów, centrów doskonałości i transferu technologii, ośrodków B+R oraz centrów B+R w przedsiębiorstwach; 2) kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych; 3) zapewnienie podstawowej infrastruktury technicznej; 4) rozwijanie infrastruktury biurowej i magazynowej; 5) wsparcie działań zmierzających do nowocześniejszego i rozbudowy zaplecza technicznego; 6) wspieranie zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych związanych z nową inwestycją oraz infrastruktury badawczej (Szewczyk 2009: 43–44).

Podsumowanie

Opisane powyżej przykłady działań podejmowanych na rzecz wspierania gron pozwalają na wysunięcie wniosku, że samorządy mogą odgrywać istotną rolę w realizacji polityki klastrowej. Szczególnie ważną funkcję mogą pełnić władze samorządowe na poziomie regionalnym, wykorzystując środki i narzędzia niedostępne na poziomie lokalnym. Polityka klastrowa powinna być jednak realizowana przy współpracy sektora publicznego z innymi podmiotami, takimi jak ośrodki naukowe, IOB oraz przedsiębiorstwa. Rozwój klastrów wymaga rozbudowanego partnerstwa publiczno-prywatnego, jednak liderami powinny być podmioty prywatne, natomiast strona publiczna powinna jedynie pełnić funkcję katalizatora rozwoju. Ponieważ rozwój grona jest procesem długofalowym, należy dostosować narzędzia wykorzystywane dla wspierania klastra do etapu jego rozwoju. W każdej fazie rozwoju grona stają przed różnymi problemami, w związku z tym mogą wymagać odmiennych potencjalnych działań ze strony władz publicznych. Zmianom podlegają zarówno adresaci polityki, jak i działania podejmowane na rzecz rozwoju klastrów, które mogą być skierowane na kreowanie nowych podmiotów czy powiązań pomiędzy uczestnikami grona lub polegać na przyciąganiu podmiotów z zewnątrz. Analiza narzędzi wspierania rozwoju struktur klastrowych pozwala wysunąć wniosek o konieczności kompleksowego i systemowego podejścia do wspierania gron. Działania sektora publicznego powinny mieć charakter działań wspierających. Rolą administracji powinna być, po pierwsze, prawidłowa identyfikacja geograficzna i sektorowa gron, a następnie projektowanie i wdrażanie narzędzi wspierania już istniejących struktur klastrowych.

Literatura

- Andersson T., Serger S.S., Sörvik J., Hansson E.W. (2004), *The Cluster Policies Whitebook*, IKED.
- Boekholt P., Thuriaux B. (1999), *Public Policies to Facilitate Clusters: Background, Rationale and Policy Practices in International Perspective*, w: *Boosting Innovation: The Cluster Approach*, OECD.
- Brodzicki T. (2012), *Polityka klastrowa*, w: *Klasy i polityka klastrowa w Polsce – konkurencyjność przedsiębiorstw, sektorów i regionów*, red. T. Brodzicki, J. Kuczevska, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Brodzicki T., Szultka S. (2002), *Koncepcja klastrów a konkurencyjność przedsiębiorstw*, „Organizacja i Kierowanie” nr 4.
- Brodzicki T., Szultka S., Tamowicz P., Wojnicka E. (2004), *Polityka wspierania klastrów – najlepsze praktyki. Rekomendacje dla Polski*, Niebieskie Księgi 2004. Rekomendacje nr 11, IBnGR, Gdańsk.
- European Commission (2003), *European Trend Chart on Innovation Thematic Report Cluster Policies*, EC Enterprise Directorate-General.
- Innovation Networks* (2004), Tom Martin & Associates/TMA, Dublin.
- Jastrzębska W., Walenia A. (2008), *Infrastruktura otoczenia biznesu jako czynnik wspomagający proces tworzenia i funkcjonowania klastra*, w: *Klasy w agrobiznesie – uwarunkowania funkcjonowania i wpływ na rozwój lokalnej przedsiębiorczości*, red. D. Bobrecka-Jamro, W. Jastrzębska, E. Szpunar-Krok, B. Tuziak, Difin, Warszawa.
- Każmierski J. (2011), *Wspieranie rozwoju struktur klastrowych – modele, instrumenty, bariery*, „Acta Universitatis Lodziensis Folia Oeconomica” nr 261.
- Klemens B. (2012), *Polityka wspierania struktur klastrowych na poziomie Unii Europejskiej i Polski*, „Barometr Regionalny” nr 2.
- Pilarska Cz. (2010), *Polityka oparta na klastrach w wybranych krajach Unii Europejskiej*, „Zeszyty Naukowe PTE w Krakowie” nr 8.
- Porter M. (2000), *Location, Competition and Economic Development: Local Clusters in a Global Economy*, „Economic Development Quarterly” vol. 14, no. 1.
- Rosenfeld S.A. (2002), *Creating Smart Systems. A guide to cluster strategies in less favoured regions*, Regional Technology Strategies, Carrboro.
- Szewczyk M. (2009), *Kierunki wsparcia polskich inicjatyw klastrowych*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Lublin.

THE ROLE OF THE LOCAL GOVERNMENT IN THE IMPLEMENTATION OF THE DEVELOPMENT POLICY BASED ON CLUSTERS

Abstract: The purpose of this article is to present the role of the public administration at the local and regional levels in the implementation of the development policy based on clusters. It is in the first part of this article that the essence of the cluster policy was explained and the objectives and types of this policy were presented. Next the chosen actions, forms, tools and instruments used by official authorities for supporting cluster at the local and regional levels were shown. It is in the conclusion of the article that with reference to the discussion carried out, the conclusions and recommendations on the best ways of supporting cluster structures by local authorities were presented.

Keywords: cluster, cluster based policy

Translated by Bogusław Moskwiak